

LIFE09 NAT/PL/000258 Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I.

DOŚWIADCZENIA I DYLEMATY RENATURYZACJI TERENÓW MOKRADŁOWYCH W POLSCE I EUROPIE, 13-15 października 2016, Goniądz

Konferencja podsumowująca realizację projektu pt.

„Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie środkowym doliny Biebrzy. Etap I”.

oraz

warsztaty szkoleniowo-dyskusyjne projektu "Miracle: Mires and Climate" pt.

*„Jak uwzględnić mechanizmy odporności bagien na zmiany klimatu
w planowaniu ich ochrony i restytucji?”*

PROGRAM

13 października

część I

Tło i realizacja projektu „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie środkowym doliny Biebrzy. Etap I”.

godzina	tytuł wystąpienia	prezentujący
10 00 – 10 25	Otwarcie konferencji Stan torfowisk w basenie środkowym doliny Biebrzy w przeszłości, teraźniejszości i przyszłości	Dyrektor Biebrzańskiego Parku Narodowego A. Grygoruk/ prof. T. Okruszko
10 25 – 10 55	Działania renaturyzacyjne sieci hydrograficznej w basenie środkowym doliny Biebrzy – od potrzeby renaturyzacji do realizacji projektu	M. Siłakowski - kierownik projektu
10 55 – 11 00	Prezentacja filmowa o projekcie	
11 00 – 11 15	Monitoring poziomu wód gruntowych	J. Zawadzka – Biebrzański PN
11 15 – 11 30	Inwentaryzacja i monitoring siedlisk	dr hab. W. Kotowski
11 30 – 11 45	Inwentaryzacja i monitoring ornitofauny	A. Wiatr
12 00 – 12 30	Przerwa kawowa	
12 30 – 12 45	Społeczne aspekty renaturyzacji sieci hydrograficznej w basenie środkowym doliny Biebrzy	Ireneusz Gliniecki – burmistrz Rajgrodu
12 45 – 13 05	Plan ochrony dla obszaru projektu Renaturyzacja – etap I	prof. J. Solon
13 05 – 13 15	Prezentacja filmowa o projekcie	
13 15 – 13 30	Pytania i podsumowanie bloku I	Prof. T. Okruszko
13 30 – 15 00	Przerwa obiadowa	

LIFE09 NAT/PL/000258 Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I.

część II

Doświadczenia i dylematy renaturyzacji terenów mokradłowych w Polsce i Europie

godzina	tytuł wystąpienia/program	prezentujący
15 00 – 15 15	Wprowadzenie do bloku II	prof. T. Okruszko
15 15 – 15 30	Renaturalizacja strefy buforowej Narwiańskiego Parku Narodowego w latach 1990-2012	Anna Suchowolec – Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków/Narwiański Park Narodowy
15 45 – 16 00	Renaturyzacja rzeki Narewka w Białowieży	Adam Zbyryt - Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
16 00 – 16 15	Realizacja koncepcji rewitalizacji siedlisk łąkowo-bagiennych oraz aktywna ochrona ptaków wodnych i błotnych w Parku Narodowym Ujście Warty - projekt LIFE09 NAT/PL/000257	Tomasz Bocian – Park Narodowy Ujście Warty
16 15 – 16 30	Společne uwarunkowania przy realizacji działań ochrony czynnej na przykładzie projektu LIFE+ pn. „Ochrona wybranych siedlisk i gatunków priorytetowych Ostoi Słowińskiej PLH220023 i Pobrzeża Słowińskiego PLB220003 Etap I”	Łukasz Czajkowski – Słowiński Park Narodowy
16 30 – 17 00	Doświadczenia z realizacji projektu Life "Kampinoskie Bagna"	Małgorzata Mickiewicz - z-ca dyrektora Kampinoskiego Parku Narodowego oraz Anna Andrzejewska - asystent naukowy w KPN
17 00 – 17 15	Przerwa kawowa	
17 15 – 17 30	Działania zmierzające do renaturalizacji torfowisk na terenie Poleskiego Parku Narodowego	Marzena Wróbel – Adiunkt w Poleskim Parku Narodowym
17 30 – 17 45	Możliwości renaturyzacji obszarów mokradłowych w Lasach Państwowych w świetle zrealizowanych i realizowanych projektów małej retencji i adaptacji do zmian klimatu	Anna Krasoń – Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
17 45 – 18 05	Ocena efektów inwestycji hydrotechnicznych w lasach na przykładzie projektu małej retencji wodnej w Nadleśnictwie Maskulińskie	Karol Łęgowski – Nadleśnictwo Maskulińskie
18 05 – 18 20		

LIFE09 NAT/PL/000258 Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I.

	Czy odtwarzając torfowiska niskie potrafimy skutecznie przywracać ich usługi ekosystemowe? Doświadczenia z Bagna Całowanie	Łukasz Kozub – Centrum Ochrony Mokradeł, Wydział Biologii UW
18 20 – 18 40	Wystąpienie gości z zagranicy: „Restoration of Corncrake habitats in Dviete floodplain Natura 2000 site” – Łotwa Prezentacja posteru: J. Reihmanis, A. Brauns, J. Filipovs, R. Šiliņš, L. Zvingule, Ģ. Strazdiņš. „Effects of local habitat variables and their spacing on distribution of Eurasian Bittern Botaurus stellaris booming males: a remote sensing approach”	Ilze Priediece oraz Ģ. Strazdiņš - the Latvian Fund for Nature
18 40 – 19 40	Dyskusja	moderuje prof. T. Okruszko
20 00	Kolacja	

14 października

Sesja terenowa „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie środkowym doliny Biebrzy. Etap I”

godzina	program	Prezentujący
7 45 – 8 45	Śniadanie	
9 00 – 15 00	Sesja terenowa: - Wyjazd na węzeł wodny w Modzelówce, wyjazd na jaz na kanale Woźnawiejskim - uroczyste otwarcie jazu	M. Siłakowski – kierownik projektu + personel projektu
15 00 – 16 00	Obiad i zakończenie konferencji	
16.30	Rozpoczęcie warsztatów (program poniżej)	

INFORMACJE DODATKOWE

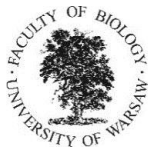
- Prosimy o zapisywanie prezentacji w programie Power Point 2010.
- Ze względu na sesję terenową 14 października prosi się by uczestnicy zabrali ze sobą odpowiedni strój (wskazane buty gumowe lub dobre terenowe).
- Wyjazd na sesję terenową odbędzie się wspólnym autobusem spod Ośrodka Bartłowizna, po zakończeniu sesji terenowej uczestnicy wracają do Goniądza na obiad.
- W ośrodku konferencyjnym jest dużo miejsca na prezentację materiałów przenośnych (postery, billboardy ...), itp.), zachęcamy zatem do przywiezienia materiałów promocyjnych.
- W razie jakichkolwiek pytań osobą do kontaktu w sprawie konferencji jest

Artur Wiatr tel. 604 065 162

LIFE09 NAT/PL/000258 Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I.

Konferencja organizowana jest w ramach projektu LIFE 09/NAT/PL 000258 „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie środkowym doliny Biebrzy. Etap I” współfinansowanej przez mechanizm finansowy LIFE Komisji Europejskiej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Biebrzański Park Narodowy.

Warsztaty szkoleniowo-dyskusyjne „Czy powinniśmy uwzględnić mechanizmy odporności bagien na zmiany klimatu w planowaniu ich ochrony i restytucji?”

Celem warsztatów jest przybliżenie uczestnikom aktualnej wiedzy naukowej na temat ekologicznych mechanizmów stabilności torfowisk niskich i przedyskutowanie jej w kontekście praktycznych i administracyjnych uwarunkowań ochrony i restytucji torfowisk.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych ochroną i restytucją bagien, w szczególności – osoby odpowiedzialne za planowanie, realizację i monitoring zadań ochronnych na obszarach bagiennych.

Udział w warsztatach jest bezpłatny, wyżywienie i noclegi finansowane są przez organizatorów w ramach projektu „MIRACLE”. Prosimy o potwierdzenie uczestnictwa w warsztatach poprzez wypełnienie odpowiednich pól na karcie zgłoszeniowej.

Projekt „MIRACLE: Mires and climate – towards enhancing functional resilience of fen peatlands”, finansowany w ramach Programu Polsko-Norweskiej Współpracy Badawczej, realizowany jest przez Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Museum of Natural History, Norwegian University of Science and Technology. Jego celem jest zrozumienie mechanizmów odporności ekologicznej ekosystemów bagiennych na zaburzenia oraz wykorzystanie tej wiedzy do restytucji przyrodniczej torfowisk zdegradowanych. Więcej informacji na stronie projektu: www.biol.uw.edu.pl/miracle

14 października - część I - wykłady wprowadzające

16.30-17.15	Stres środowiskowy jako warunek ekologicznej odporności torfowisk niskich – czy azot, fosfor, żelazo, potencjał redoks i anoksja glebowa mogą być instrumentami zarządzania ekosystemami bagiennymi?	dr hab. W. Kotowski
17.15-18.00	Czy zmiany klimatu zagrażają tak samo wszystkim torfowiskom? Uwarunkowania geologiczne i społeczno-ekonomiczne sprzężenia zwrotne.	dr M. Grygoruk
18.00-18.45	Płatności retencyjne, offset węglowy, paludikultura oraz inne mechanizmy wspierania usług ekosystemowych torfowisk - przegląd rozwiązań na świecie i perspektywy krajowe	dr hab. W. Kotowski oraz dr M. Grygoruk
19.00	Kolacja Po kolacji możliwość dalszej nieformalnej dyskusji o ochronie i restytucji torfowisk w Polsce i na świecie; relacje z innych konferencji, podróży, itd...	

15 października - część II - warsztaty dyskusyjne

godzina	Program	Prowadzący
6.00 – 8.00	Dla chętnych: wyjazd terenowy na obserwacje łośi - gatunku kluczowego dla utrzymania stabilnych torfowisk niskich	
8.15 – 9.00	Śniadanie	
9.00 – 12.00	<p>Warsztaty cz. II</p> <p>Celem dyskusji tego dnia jest próba znalezienia odpowiedzi na pytania z zakresu zarządzania torfowiskami wobec zmieniających się czynników społecznych, ekonomicznych i przyrodniczych. Wspomagając się przykładami z Doliny Biebrzy zapytamy m.in.:</p> <p><i>W jakiej skali czasowej powinniśmy planować efekt restytucji i działania ochronne?</i></p> <p><i>Jak wskazywać obszary priorytetowe do podejmowania działań restytucji?</i></p> <p><i>Czy istnieje konflikt między ochroną różnorodności biologicznej a maksymalizacją innych usług ekosystemowych torfowisk?</i></p> <p><i>Jak ocenić ryzyko pogorszenia stanu torfowisk w wyniku oddziaływań między czynnikami społecznymi, ekonomicznymi i przyrodniczymi?</i></p> <p><i>Czy klimat może warunkować sukces restytucji?</i></p> <p><i>Czy jest możliwe utrzymanie dobrego stanu torfowisk bez podejmowania działań ochronnych?</i></p> <p><i>Jaka jest rola mechanizmów polityczno-gospodarczych w zachowaniu odpornych torfowisk?</i></p>	<p>dr hab. W. Kotowski oraz dr M. Grygoruk</p>
12.30 – 13.30	Obiad i zakończenie warsztatów	

- W razie jakichkolwiek pytań w sprawie warsztatów osobą do kontaktu jest:
Wiktor Kotowski tel. 517 751 379

Serdecznie zapraszamy

Biebrzański Park Narodowy
Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego
Museum of Natural History of Norwegian University of Science
and Technology